

Завгородній І.В., Семенова Н.В.

Харківський національний медичний університет

Кафедра гігієни та екології № 2

Еколого-соціальні аспекти вивчення проблеми попередження невиношування вагітності

Незважаючи на появу новітніх технологій діагностики та лікування в діяльності служби допомоги вагітної жінки частота передчасних пологів у більшості промислово розвинених країнах залишається без змін і складає 5 – 10 % від числа народжених дітей. Слід зазначити, що ця група акушерської патології визначає до 70 % перинатальної смертності.

Лікування недоношених дітей вимагає величезних зусиль і матеріальних вкладень. Так, за даними Кохрейнівської бази даних середня вартість виходжування та реабілітації недоношеної дитини вагою менше ніж 2500 г у розвинених країнах Заходу становить 760 тисяч євро. Незважаючи на таке дороге лікування, значний відсоток недоношених дітей страждає надалі на неврологічні захворювання, тяжкі порушення слуху та зору, високий відсоток інвалідизації. Частота дитячого церебрального паралічу серед усіх дітей з дуже малою масою тіла при народженні (менше 1500 г) – 25 %. У недоношених дітей в 10 разів частіше спостерігаються різноманітні вади розвитку.

Таким чином, завдання профілактики та попередження передчасних пологів у сучасному світі пов'язане не тільки з рішенням істотних фінансових, а й у першу чергу значних соціальних проблем.

Американські лікарі підкреслюють, що передчасні пологи призводять до розлучення батьків, стресу, викликаного розрахунками за лікування, обмеження соціального життя, повторних госпіталізацій.

Саме тому, недоношеність є не тільки медичною, але й соціальною проблемою.

Усі фактори перинатального ризику, що можуть призвести до передчасних пологів і народження недоношених дітей можна розподілити на три основні групи: соціально-економічні й демографічні, соціально-біологічні, медичні.

Соціально-економічні фактори включають: неповноцінне харчування вагітної, характер медичного обслуговування, незадовільні житлово-побутові умови, професійні шкідливості та ін. У жінок, які працюють під час вагітності ймовірність народити недоношену дитину вища, особливо при роботі на конвеєрі, наявності постійних чи періодичних фізичних навантажень, монотонній роботі, роботі стоячи протягом усього дня.

Незалежно від якості виконаної роботи ризик передчасних пологів зростає в 2 рази із збільшенням тривалості робочого тижня.

Рівень освіти як матерів, так і батьків нижче 8 класів школи за даними німецьких авторів є фактором ризику народження недоношеної дитини. Це вірогідно зумовлено комплексом причин (некваліфікована робота, спосіб життя, особливості особи).

Соціально-біологічні фактори мають достовірний вплив на частоту передчасних пологів. Високий відсоток невиношування вагітності спостерігається у матерів молодше 18 і старше 35 років. Дослідження, проведені в Канаді, США й Великобританії доводять, що 10 % передчасних пологів пов'язано з інтенсивним курінням жінки, причому збільшення частоти народження недоношених дітей спостерігалось як у соціально-несприятливих, так і в добре забезпечених сім'ях. Більше всього фактор куріння впливав на народження глибоко недоношених дітей (31 тиждень гестації і менше). Інтенсивність куріння батька (20 сигарет і більше) знижує вірогідність запліднення і є фактором ризику народження дитини з малою масою тіла.

Роль медичних факторів, як причини невиношування вагітності не викликає сумнівів. Як правило, спостерігається поєднання декількох несприятливих відхилень у перебігу вагітності та стані здоров'я матері й плоду.

Питання ролі хімічних чинників оточуючого середовища у виникненні передчасних пологів залишається недостатньо вивченим. Так, на систему мати-плацента-новонароджений характерною є поєднана дія фізичних, хімічних і соціальних факторів, на фоні яких проявляється та чи інша патологія. Вірогідний зв'язок між широким розповсюдженням патологічного перебігу вагітності у жінок і екологічної ситуації. Зокрема, хімічні речовини викликають зміни неспецифічної резистентності організму, сприяють порушенню внутрішньоутробного розвитку плоду. За даними російських науковців показники передчасних пологів у забруднених містах значно відрізняються від контрольних показників та мають однакову направленість у вигляді підвищення ускладнень вагітності.

Отже, розвиток наукових досліджень у напрямку комплексного вивчення впливу медичних, соціально-економічних, демографічних та соціально-біологічних факторів та ролі екологічних чинників у виникненні передчасних пологів може суттєво вплинути на вирішення проблеми частоти невиношування вагітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Студенкин М.Я., Ефимова А.А. Экология и здоровье детей. – Москва: Медицина, 1998. С. 68 – 69.

2. Сидельникова В.М., Ходжаєва З.С., Агаджанова А.А. та ін. Актуальні проблеми невиношування вагітності. М., 2001.167 с.
3. Smith L., Draper E., Manktelow B. Socioeconomic inequalities in very preterm birth rates. Arch Dis Child Fetal Neonatal Ed. 2007. 92. F. 11-14.
4. Krupa F., Faltin D., Cecatti J. Predictors of preterm birth. Int J Gynaecol Obstet. 2006. 94. 5-11.